

Wise LECTI DINTR - O Guy

Traducere
din engleză de
Emilia Vasiliu

Guy Kawasaki

Cuprins

PREFAȚĂ	9
CUM ESTE STRUCTURATĂ ACEASTĂ CARTE	11
MAHALO	13
1. Imigrație	15
2. Educație	23
3. Inspirație	41
4. Apple	69
5. Afaceri	97
6. Valori	127
7. Creșterea copiilor	155
8. Sporturi	173
9. LDR	193
10. Aptitudini	215
11. Ohana	239
POST-PARTUM	261
LECTURI RECOMANDATE	265

MAHALO*

Să te simți recunoscător și să nu-ți exprimi recunoștința
e ca și cum ai ambala un cadou fără să-l dăruiești.

William Arthur Ward

Jennifer Barr, Courtney Colwell, David Deal, Marylene Delbourg-Delphis, Moira Gunn, Bruna Martinuzzi, Terri Mayall, Will Mayall, Craig „Big Wave” Stein, Kirsten Tanner și Shawn Welch m-au ajutat cu procesul inițial de conceptualizare pentru această carte.

Rick Kot m-a îndrumat cu pricepere din punct de vedere editorial. Rainer Hosch și Marc Silber au făcut pozele excepționale integrate în copertă. Apoi Christopher Sergio le-a folosit pentru a crea o copertă minunată. Norma Barksdale a făcut ca totul să se armonizeze.

Cathy Chong, Lori Couderc și Suzan Liggett mi-au oferit un neprețuit ajutor cu descoperirea și verificarea informațiilor. Nimic nu te ajută să descoperi mai bine cât de puține lucruri știi, ca scrierea unei cărți.

Următorii s-au oferit să citească și să comenteze primele forme ale manuscrisului, descoperind mai bine de o mie de feluri prin care cartea mea să fie mai bună:

Michael Bomhoff

Kris Bondi

Susan Bouvette

Beth Kawasaki

Nic Kawasaki

Dori Kemker

---

* „Mulțumesc” în limba hawaitană, în original (n.t.).

Bukanla Boyd
Stephen Brand
Buzz Bruggeman
S. Chowdhary
Karen Coppock
Jerry Crisci
Tom Curtis
Benoît H. Dicaire
Glendalynn Dixon
Papasavvas Elias
Andres Elizalde
Doug Erickson
Teresa Esola
Hendrik Eybers
Rob Ferguson
Daniel Fryda
Cailey Gibson
Roger Haller
Pérez Herrera
Abdul Jaleel
Jennifer J. Johnson
Naga Subramanya
Maja Vujovic
Dan Waite

Swati Khurana
Ruth Lund
Todd Lyden
Svetlana Maklakova
Chuck Marecic
Howard Miller
Donna Mills
Kimberly Moore
Leslie Morgan Nakajima
Randee Napp
Ryan O'Mara
Cory Ondrejka
Anitha Pai
Santino Pasutto
Klemen Peternel
Emily-Anne Pillari
Matthias Rösberg
Sérgio Rosa
Jadeep Shah
Parker Sipes
Patrick Slattery
Pérez Herrera Walevska
Lisa Westby
Bill Whiteside

Localurile Stacks din Menlo Park și Redwood City, Coffeebar Menlo Park, Cat and Cloud, Cliff Café, Verve, Kaito, Harbor Café, East Side Eatery și The Buttery au fost spații esențiale pentru mâncare, băutură și muncă.

Un călduros MAHALO vouă, tuturor!

1 | Imigrație

Da, putem. Au spus-o imigranții pe când porneau la drum de pe țărmuri îndepărtate și pionierii care au înaintat spre Vestul Sălbatic, în ciuda vitregiilor necruțătoare.

Barack Obama

Înaintașii mei sunt de multe generații niște vizitatori. Povestea mea începe cu momentul în care bunicii mei au imigrat din Japonia în Hawaii, căutând un trai mai bun pentru ei și pentru copiii lor. Trebuie să mă opresc asupra acestei istorii peț de câteva pagini, pentru că totul se ramifică din această decizie a lor.

Dinspre tată

Străbunicii mei dinspre tată au emigrat în Hawaii din Hiroshima, între 1890 și 1900. Aceasta se întâmplă aproape de finalul perioadei Meiji, interval în care au avut loc două conflicte majore: Primul Război Sino-Japonez și Războiul Ruso-Japonez. La vremea aceea, tinerii bărbați japonezi erau obligați să intre în armată.

În loc de aceasta, străbunicii mei au emigrat în Hawaii și au lucrat ca muncitori pentru Hakalau Plantation Company, pe Big Island, la cincisprezece mile spre nord de Kona. Așadar,

s-ar putea spune că provin dintr-o familie ai cărei bărbați s-au fofilat de la îndatoririle serviciului militar. La urma urmei, ești mai în siguranță când recoltezi zahăr în Hawaii, decât dacă invadezi China sau Rusia. Primeau ca plată doar un dolar pe zi. Chiar și așa, era la mintea cocoșului că reprezenta alternativa mai bună.

Pe rândul din spate, de la stânga la dreapta: Harold Kawasaki (unchi), Duke Kawasaki (tata), Harry Tomita (străunchi) și Richard Kawasaki (unchi). Pe rândul din față, de la stânga la dreapta: Mildred Harada (mătușă), Yonetaro Kawasaki (bunicul) și Katherine Haruo (strămătușă).

În cele din urmă, străbunii mei s-au mutat din Big Island la Honolulu. Au avut trei copii: bunica mea, Alma, plus Katherine și Harry. Acești frați au fost prima generație de americani Kawasaki, pentru că pe atunci Hawaii era teritoriu din Statele Unite. Studiile lor s-au încheiat la nivelul clasei a opta.

În Honolulu, Alma s-a căsătorit cu Yonetaro Kawasaki și au avut împreună cinci copii: tatăl meu, Duke, mătușa mea (Mildred) și unchii mei (Harry, Harold și Richard). Conform recensământului federal din 1940, Yonetaro era șofer fără serviciu – ceea ce ar putea explica dragostea mea pentru mașini, despre care veți citi ulterior. S-ar putea să se fi aflat și pe o listă a persoanelor de interes pentru FBI, pentru că a călătorit în și din Japonia folosindu-se de două nume diferite.

Alma a murit din cauza complicațiilor la naștere. La nouăsprezece ani, strămătușa mea, Katherine, a preluat îndatoririle materne ale Almei, lucrând în paralel ca menajeră. Aceasta a însemnat că era mamă a patru copii cu vârste cuprinse între doi și zece ani. Practic, în copilăria mea, ea mi-a fost bunica dinspre tată.

Poză de la nunta părinților mei.

Întâmplător, Katherine a fost cea care mi-a insuflat dragostea pentru animale. Pe când eram în clasele primare, am omorât o pasăre *mejiro* cu un pistol cu capse; această specie de păsări emigrase și ea din Japonia. Katherine m-a făcut să mă simt groaznic pentru că o împușcasem. Nu am mai ucis de atunci niciun alt animal, în afară de șobolani și pești – deși veți afla mai târziu despre rolul pe care l-am avut la o vânătoare de porci mistreți.

Tatăl meu a început să lucreze la paisprezece ani pentru a susține financiar familia. A terminat liceul, dar nu a absolvit studii superioare. Totuși a mers pentru scurt timp la Berklee

College of Music din Boston. Pe când era adolescent, tatăl meu iubea muzica. Cânta la pian, saxofon, flaut și clarinet. Chiar își făcuse o trupă de jazz, care se numea Duke Kawa's, și s-a împrietenit cu Guy Lombardo, celebrul șef de orchestră din Canada. Părinții mi-au pus numele Guy în cinstea acestei prietenii. Din fericire, nu m-au botezat după fratele lui Guy, pe care-l chema Carmen.

De la stânga la dreapta: Carmen Lombardo, tatăl meu, Guy Lombardo (tizul meu) și mama mea.

Tatăl meu a fost un bărbat inteligent și pasional, care adora să citească. Rafturile din casa noastră erau pline de cărțile marilor clasici, plus *Marea Enciclopedie a Lumii*. Îmi spunea adesea că întotdeauna vom avea bani să cumpărăm cărți. Și mama, și tata își dădeau seama că lipsa studiilor superioare îți limitează potențialul financiar și cel al ocaziilor favorabile pe care le-ai putea avea de-a lungul vieții. Tocmai pentru că ei nu avuseseră posibilitatea să învețe mai departe, au pus foarte

mult accent pe educația pe care am primit-o eu și sora mea, Jean.

Apoi tatăl meu s-a angajat ca docher și pe urmă pompier, dar, pentru că erau perioade lungi în care nu găsea de lucru, a învățat pentru testul de agent imobiliar. În final, simțul civic profund pe care îl avea l-a făcut să intre în politică. A candidat pentru un post de senator în statul Hawaii de trei ori, până să fie ales în funcție. A rămas în Senat aproape 20 de ani.

A fost un liberal convins, care și-a dorit să îi ajute pe „oamenii de rând”. De exemplu, a creat instituția avocatului poporului pentru investigarea plângerilor formulate de cetățeni împotriva organelor executive ale statului și administrațiilor regionale. În ziua înmormântării lui s-au coborât în bernă steagurile instituțiilor de stat.

Dinspre partea mamei

Bunicul meu dinspre mamă, Chikao Hirabayashi, s-a născut în Japonia, în 1893. Bunica mea dinspre mamă, Tomoyo Jike, s-a născut în Kohala, Hawaii, în 1898. Împreună au avut șapte copii: Lucy, adică mama, și Jean, Elsie, Marian, Richard, Ellen și Harriet.

La fel ca tata, mama mea nu a mers la facultate. Totuși familia ei era înstărită, așa că ea a plecat în 1939 să facă școala la Yokohama, în Japonia. Din fericire, s-a întors în Hawaii la bordul uneia dintre ultimele două nave care au părăsit zona înainte de atacul de la Pearl Harbor din 1941.

Mama mea a fost casnică, dedicându-și toată viața familiei noastre. Am mâncat peste tot în lume și nimic nu se compară cu tocănița ei de vită, cu tortul ei de înghețată din fructe de guava sau cu *tsukemono* (murături) așa cum le făcea ea. Era

măruntică, avea mai puțin de 1,52 m, dar era puternică. Ea, nu tata, m-a învățat să nu mă las călcat în picioare de nimeni.

Mama ne-a iubit din toată inima pe mine și pe sora mea, Jean, și a demonstrat aceasta prin faptul că întreaga ei viață de adult și-a dedicat-o fericirii noastre. De asemenea, m-a învățat ceva ce am purtat cu mine toată viața: „Întotdeauna când pleci de undeva, să lași locul mai curat și mai ordonat decât l-ai găsit”. Motiv pentru care sunt și acum obsedat de ordine, dacă nu chiar la limita obsesiv-compulsivă.

Copilăria în Hawaii

Familia mea locuia în Kalihi Valley, o zonă săracă din Honolulu. Dacă ați mers vreodată de la Aeroportul Internațional din Honolulu spre Kaneohe prin Tunelul Wilson, atunci ați trecut fix pe lângă casa în care am copilărit eu. Pe atunci, în Kalihi Valley trăiau hawaiiieni, filipinezi, samoani, japonezi și chinezi din clasa muncitoare.

Casa în care am copilărit în Kalihi Valley. Această fotografie a fost făcută după o renovare completă. Cât am stat eu acolo, nu a arătat niciodată atât de bine.

Erau foarte puțini caucazieni, pe care localnicii îi numeau peiorativ *haoles*. Vecinii noștri lucrau ca mici funcționari, oameni de serviciu și muncitori necalificați – asta dacă nu erau șomeri. Casa noastră era aproape de un complex de locuințe sociale. Nu mă aventuram pe acolo, pentru că cei mai mulți dintre locatari erau hawaiiieni și samoani, iar eu eram japonez-american. Nu intrai în acel loc dacă erai un puști american de origine japoneză.

Sora mea, Jean Okimoto, este cu patru ani mai mare decât mine. Ea a moștenit talentul artistic din familia noastră, inclusiv aptitudinea de a transforma hârtiuțe în opere de artă – cunoscute și sub numele de *origami*. Recunosc deschis că abilitățile ei intelectuale sunt superioare alor mele.

Am avut o copilărie fericită în paradisul și creuzetul numit Hawaii. Nu am avut de luptat cu sărăcia sau prejudecățile. Viața mea a fost una bună, pentru că părinții mei au muncit din greu, nu au păstrat prea multe pentru ei și au investit mereu în viitorul copiilor lor.

Familia mea, în jurul anului 1972. Această fotografie a fost făcută în clădirea Capitolului, acolo unde tatăl meu lucra ca senator.

Învățăminte

Schimbă jocul care te face să pierzi. Nu sta degeaba pe malul râului, așteptând să-ți zboare în gură o rață friptă (vorba proverbului chinezesc). Ia măsurți. Ia decizii. Schimbă o situație din care nu ieși în câștig sau care nu duce nicăieri. Cu alte cuvinte, mută-te într-o țară, într-un stat, într-un oraș sau într-un cartier care oferă mai multe oportunități.

Mutarea în Hawaii a schimbat totul pentru familia mea. Dacă bunicii mei nu ar fi luat acea decizie, eu aș fi un „lefețu”, un angajat între mulți alții care lucrează pentru o companie mare din Japonia. Sau nu aș exista deloc, pentru că familia tatălui meu ar fi locuit în Hiroshima, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Dacă nu ar fi existat oportunitățile, educația și mobilitatea socială pe care le oferea America, viața fiecărei generații din familia mea probabil că ar fi fost alta, din cauza oportunităților limitate din Japonia. Eu și familia mea datorăm totul Americii.

Amintește-ți de oportunitățile care ți-au fost oferite. După ce „te-ai realizat”, oferă-le și altora ocazia să progreseze. Procedând astfel, îți cinstești pe înaintașii tăi prin ajutorul pe care îl dai celor care vin după tine.

Documentează-te în privința istoricului familiei, câtă vreme părinții și bunicii încă sunt în viață. Pentru mine a fost dificil să reconstruiesc istoricul familiei mele și există goluri semnificative în informațiile pe care le-am adunat. Ancestry.com este o resursă bună, dar nu una perfectă.

2

Educație

Sarcina pedagogului modern nu este să pună la pământ jungle, ci să irige deșerturi.

C.S. Lewis

Viața mea stă mărturie unui adevăr fundamental: educația este un excelent catalizator și egalizator. Educația mea formală, devenită posibilă grație sacrificiilor făcute de părinții mei, a început într-o zonă săracă din Honolulu și s-a încheiat în Los Angeles, California, cu un popas esențial în Palo Alto, California.

Un singur om poate să conteze

Eu am urmat cursurile unei școli de stat, care se numea Școala primară Kalihi – grupul de clădiri galbene din partea estică a autostrăzii Likelike. Parcursul meu în învățământ m-ar fi purtat, în mod normal, de la Școala primară Kalihi la Școala gimnazială Kalihi, apoi la Liceul Farrington și până la Universitatea din Hawaii. După facultate, aș fi lucrat în comerț, turism sau agricultură.

Totuși nu acesta a fost drumul meu, iar asta pentru că profesoara mea din clasa a șasea, Trudy Akau, le-a spus părinților mei că aveam un potențial prea mare pentru a rămâne în sis-

temul de învățământ de stat. Ea a insistat să mă înscriu la un liceu particular – mai exact la Punahou sau ‘Iolani.

Școala primară Kalihi.

Sfatul lui Akau mi-a schimbat cursul vieții.

Punahou este liceul pe care l-a urmat președintele Barack Obama. Eu am mers la ‘Iolani. Era la aproape treisprezece kilometri depărtare de casa noastră și costa 1 250 de dolari pe an, ceea ce, ajustat cu inflația, ar fi echivalentul a 8 000 de dolari în 2018. Date fiind veniturile modeste ale părinților mei, de aproximativ 20 000 de dolari pe an, a fost o sumă consistentă pe care au fost nevoiți să o adune.

Sfatul lui Akau mi-a schimbat cursul vieții. Dacă ea nu i-ar fi convins pe părinții mei să mă trimită la ‘Iolani, nu aș fi ajuns la Stanford. Dacă nu aș fi mers la Stanford, nu l-aș fi cunoscut pe tipul care mi-a trezit interesul pentru calculatoare și care m-a angajat la Apple.

Învățăminte

- Fii precum Trudy Akau. Să-ți pese de alții, ajută-i, teșt din zona ta de confort și împărtășește sfaturi cu ei și cu familiile lor. Mie mi-a schimbat cursul vieții o persoană căreia i-a păsat. Și tu poți face la fel.
- Urmează sfaturile oamenilor precum Trudy Akau. Profesorii, instructorii de coaching, consilierii și preoții fac ceea ce fac pentru că vor să îți ajute pe alții. De obicei se gândesc la ce e mai bine pentru tine. Ascultă de ei.
- Mulțumește-le celor precum Trudy Akau, pe care îi ai în viața ta, până nu e prea târziu. Eu nu mi-am exprimat niciodată recunoștința față de ea, pentru că a murit înainte să înțeleg ce impact major a avut asupra vieții mele. Faptul că nu i-am mulțumit este unul dintre cele mai mari regrete ale mele.
- Conștientizează că, așa cum a spus Steve Jobs, „îți lași amprenta asupra Universului” dacă ești profesor, instructor de coaching, pastor, preot, rabin sau dacă te afli într-o poziție din care exerciți influență asupra altor oameni. Poate că nu vei influența decât un singur om o dată și doar câțiva pe parcursul întregii tale vieți, dar fiecare amprentă contează.
Să nu te îndolești: ceea ce faci este important, lăudabil și pe placul Domnului Dumnezeu!